روزنامه صبح ایران / سال دهم - شماره ۱۳۱۵
۱۸ آذر ماه ۱۴۰۲ / با ما همراه شوید
www.serajonline.com - @serajname

کارگاه شهاب‌الدین عادل در «سینما حقیقت»

شهاب‌الدین عادل استاد سینما در هفدهمین جشنواره بین‌المللی «سینما حقیقت» کارگاه «پژوهش تصویری و پژوهش برای تصویر» برگزار می‌کند.
شهاب‌الدین عادل متولد ۲۸ شهریور ۱۳۳۳ در دزفول و عکاس، مستندساز، پژوهشگر و استاد سینما و عکاسی و عضو هیأت علمی دانشکده سینما تئاتر دانشگاه هنر است. او دانش‌آموخته مقطع کارشناسی در رشته سینما از دانشکده هنرهای دراماتیک است و دوره کارشناسی ارشد و دکترای پژوهش هنر را در دانشگاه هنر گذرانده است. عادل عکاس فیلم‌های خاطره‌انگیز سینمای ایران «باشو غریبه‌ای کوچک» به کارگردانی بهرام بیضایی، «بازمانده» به کارگردانی سیف‌الله داد، «دختری با کفش‌های کتانی» به کارگردانی رسول صدرعاملی، «شوکران» و «گاوخونی» به کارگردانی بهروز افخمی و «ازدواج به سبک ایرانی» به کارگردانی حسن فتحی بوده است. عادل همچنین سابقه انتخاب و داوری در چند دوره از جشنواره‌های سینمایی و دانشجویی را دارد.

رویداد حریر با محور زن، خانواده و سبک زندگی در رسانه برگزار شد

عضو هیئت علمی پژوهشکده زن و خانواده گفت: آنچه در سینما و رسانه جهان پخش و مهم می‌شود به داخل کشور هم نفوذ پیدا می‌کند و اتفاقاً نسل جوان ما با سینمای غرب بیش از سینمای داخلی آشنا است.

رویداد علمی فرهنگی حریر با هدف پرداختن به موضوع زن، خانواده و سبک زندگی از منظر رسانه، دقایقی پیش در فرهنگستان هنر برگزار شد.

انسیه خزعلی، معاون رئیس جمهور در امور زنان و خانواده؛ محمد مهدی اسماعیلی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و عاطفه خادمی، مشاور امور بانوان وزیر فرهنگ و تعدادی از فعالان رسانه‌ای در این همایش سخنرانی خواهند کرد. ویداد رسانه‌ای حریر در چهار میز تخصصی «زن، رسانه و جنسیت» با مدیریت دکتر فریبا علاسوند، «تصویر خانواده ایرانی؛ از واقعیت تا مجاز» با مدیریت دکتر سهیلا صادقی فسائی، «اندام واره، خانواده، آرامش، خوشبختی» با مدیریت دکتر رضا پورحسین و «سینما؛ تصویر جامعه فردا» با مدیریت دکتر مجید شاه حسینی برگزار می‌شود. نسل جوان با سینمای خارج بیشتر آشناست

عضو هیئت علمی پژوهشکده زن و خانواده در میز زن، جنسیت و رسانه رویداد حریر اظهار داشت: من می‌خواهم موضوع زن، رسانه و جنسیت را در رسانه‌های خارجی موشکافی کنم. چون آنچه در سینما و رسانه جهان پخش و مهم می‌شود به داخل کشور هم نفوذ پیدا می‌کند و اتفاقاً نسل جوان ما با سینمای غرب بیش از سینمای داخلی آشنا است.

فریبا علاسوند در ادامه با اشاره به تسلط یک جریان حرفه‌ای بر سانه در سینمای غرب افزود: بنابراین ارائه تحلیل از زن و جنسیت در رسانه‌های غربی و آنچه که سینمای غرب به دنبال آن است ضرورت دارد. رسانه با تحریک عواطف و احساسات تأثیرش از آنچه در حوزه‌های رسمی آموزش صورت می‌گیرد بیشتر است و در واقع صاحبان فرهنگ همان صاحبان رسانه هستند.

وی تاکید کرد: جریان پیش دستانه و آوانگارد تولیدات رسانه غربی ما را در حاشیه قرار داده است و شاید ما هیچ وقت نتوانیم در این حوزه هماورد با رسانه غرب باشیم چون ذات رسانه لحو و سرگرمی است و سرگرمی در نگاه ما در عین اینکه بسیار مهم است قیوداتی بر آن وارد است.

به گفته این عضو هیئت علمی پژوهشکده زن و خانواده ما سرگرمی‌های حلال داریم. بنابراین نه به لحاظ کیفی و نه به لحاظ کمی جریان دینی نمی‌تواند همانند جریان الحاد عمل کند. اما فهم جریان سلطه ضروری است.

علاسوند همچنین گفت: جریان فمینیست ضمن اینکه تلاشش بر این بود جریان فکری خود را از طریق سیاست دنبال کند و خیلی هم در این زمینه موفق بود و سیاست‌های خودش را توسط سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای در قالب اسناد و کنوانسیون‌ها پیش برد بسیاری از مسائل تئوری خود را هم از طریق دانشگاه‌ها کلید می‌زند اما هر حوزه‌ای تاثیرات خودش را دارد و این تاثیرات در حوزه سیاست با کندی‌های خودش مواجه است؛ اما اثر رسانه بر روی جامع به مراتب قوی‌تر است و جریان‌های فمینیستی از آن به خوبی استفاده کردند.

وی معتقد است بحث رمان و فیلم در زمینه اثرگذاری در جامعه بسیار مهم است، چون رمان‌ها و فیلم‌های فمینیستی زیادی تولید شده است که پشت آنها مجموعه پشتیبان نظری قوی‌ای وجود دارد که مضمون مورد نظر را به صورت فوق العاده می‌پروراند.

این عضو هیئت علمی پژوهشکده زن و خانواده تاکید کرد: آنچه در حوزه سینما در غرب اتفاق می‌افتد در راستای کلان سیاست‌های حوزه جنسیت است که ما این را در کشور خودمان نداریم. رمان‌ها و سریال‌های بسیار تکنیکی و خوش ساختی که برخی فکر می‌کنند فقط به دنبال توسعه فساد هستند؛ اتفاقاً پروژه‌های فمینیستی و حوزه جنسیت را پیشرانی می‌کنند.

علاسوند در پایان افزود: در واقع محصول رسانه‌ای به درستی متولد می‌شود و دیالکتیکی که بین عناصر مختلف ایجاد می‌شود، یک هم افزایی درستی ایجاد می‌کند. در حالی که در کشور ما فاصله و شکاف بین نظریه و محصول رسانه‌ای پر نمی‌شود و باقی می‌ماند و عمیق‌تر می‌شود. تصویر درهم‌تنیده مردانگی و زنانگی در سینمای ایران

در همین حال عضو هیئت علمی گروه جامعه شناسی دانشگاه علامه با اشاره به تصویر زن و مرد در سینمای ایران گفت: تصویر مردانگی و زنانگی در سینمای ایران در هم تنیده است. در واقع وقتی تصویری از زن ارائه می‌دهیم؛ گویی تصویری هم از مرد ارائه داده‌ایم. سینمای یک کل یک دست نیست.

محمدتقی کرمی در ادامه افزود: سینمایی داریم که مورد حمایت حاکمیت است، یک سینمای اندیشه‌ای داریم و یک سینمای بدنه، اما سوال من این است که این سینما چگونه مردانگی را روایت می‌کند؟ بر اساس نظریه کانل مردانگی الگوی ثابت و ایستایی نیست ولی سینمای ما در حال روایت نوعی خاص از مردانگی است.

کرمی همچنین تاکید کرد: آن چیزی که در پس چشم انداز نظری این نگاه وجود دارد این است که از انتهای دهه ۶۰ و ابتدای دهه ۷۰ ما با تصویری از روایات مردانگی مسلط مواجه هستیم که یک مردانگی مضطرب و بلاتکلیف و خشن و فاقد عقلانیت است.

به گفته وی چراغ اول این داستان را آقای مهرجویی باهامون روشن می‌کند و در سگ کشی بیضایی و قرمز فریدون جیرانی، هر کدام از این فیلم‌ها حرکتی داریم به سمت تخریب مردانگی و برساخت یک مردانگی آشفته و به تعبیر باتلر چیزی که تکلیفش با خودش مشخص نیست. که این مردانگی توسط یک زنانگی رام و آرام می‌شود و به انقیاد در می‌آید.

وی معتقد است اما از جایی به بعد یعنی از سال ۱۳۸۸ به بعد و تا این اواخر تصویری از مردانگی می‌بینیم که خیلی اگزجره exajere است چه در نسبت با زنان و چه در ارتباط خود مردان با هم تاجایی که در مغزهای کوچک زنگ زده مردان بی‌منطق و خشنی را می‌بینیم که آنقدر خشونت می‌ورزند که به نابودی خودشان منتهی می‌شود.

این عضو هیئت علمی گروه جامعه شناسی دانشگاه علامه در ادامه گفت: اما چرا این اتفاق می‌افتد و پیامدهای این تخریب چیست؟ سینما این بار تخریب مردانگی را نه از منظر یک پروژه جنسیت، بلکه از منظر پروژه سیاسی دنبال می‌کند. یعنی تخریب مردانگی در دهه ۷۰ با هدف جنسیتی اتفاق می‌افتد به نقد مردسالاری می‌پردازد.

کرمی تصریح کرد: اما از دهه ۸۰ سینمای ایران پروژه تخریب مردانگی را به مثابه پروژه تخریب جمهوری اسلامی دنبال می‌کند، یعنی مردانگی استعاره از جمهوری اسلامی می‌شود. چرا مردانگی نماد جمهوری اسلامی می‌شود؟

وی در پاسخ به این سئوال تاکید کرد: چون مردانگی نماد اقتدار، سنت و محافظه‌کاری است. کارگزاران این پروژه سیاسی قرار است نظام حقوقی و نظام سلسله مراتب و اقتدار را به چالش بکشند.

کرمی با طرح این سئوال که پیامدهای این مسئله و این نوع بازنمایی چیست؟ گفت: وقتی شما کف خیابان مشکل پیدا می‌کنید باید ببینید کجا کاشتید که دارید برداشت می‌کنید. و در واقع ما داریم مردانگی و زنانگی آشفته‌ای به مردان و زنان و پسران و دختران این مرز و بوم القا می‌کنیم و ما از این مرد برساخت شده در سینما نباید انتظار داشته باشیم سکان خانواده را هدایت کند.

حجت‌الاسلام والمسلمین ایمانی‌پور: لبنانی‌ها برادر ایرانی‌ها هستند

رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی با تأکید بر اینکه آینده جهان معطوف به مقاومت است، گفت: جنایات اخیر رژیم غاصب صهیونیستی علیه مردم غزه نبرد بین حق و باطل است و رژیم صهیونیستی و حامیانش با توان و قدرت ادعایی خود در مقابل گروه‌های مقاومت نمی‌توانند کاری از پیش ببرند. او همچنین تاکید کرد که لبنانی‌ها برادران ما هستند و باید همکاری با ایشان تقویت شود.

شیخ حسان عبدالله، رئیس هیأت مدیره و شیخ غازی حنینه، رئیس تجمع علمای مسلمین لبنان به همراه جمعی از مسئولان این تجمع در جریان سفر خود به کشورمان، پیش از ظهر امروز ضمن حضور در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی با حجت‌الاسلام والمسلمین محمدمهدی ایمانی‌پور، رئیس این سازمان دیدار کردند.

حجت‌الاسلام والمسلمین ایمانی‌پور در سخنانی، ضمن اشاره به فعالیت‌های سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و ارایه عملکرد کوتاهی از اقدامات فرهنگی صورت گرفته از سوی نمایندگی‌های فرهنگی کشورمان گفت: امروز، وظیفه ما و رایزنان فرهنگی بیش از گذشته حساس تر شده و تأکید داریم علاوه بر آشنایی با فراسوی مرزهای جغرافیایی، نسبت به ظرفیت‌های داخل شناخت جامع داشته باشند تا معرفی شایسته‌ای به دنیا انجام شود.

لبنانی‌ها برادر ما هستند

رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی به نقش محوری رایزنی فرهنگی ایران در لبنان در وحدت طوایف لبنانی اشاره کرد و افزود: دایره فعالیت‌های این نمایندگی فرهنگی بسیار گسترده است و به طرف یا قشر معینی محدود نمی‌شود به گونه‌ای که وفاق و همدلی میان دو طرف شکل گرفته است.

وی در این باره، ابراز کرد: ما لبنانی‌ها را برادر خود می‌دانیم و نسبت به آنان احساس صمیمی و دوستانه داریم و همواره در راستای تحکیم این روابط، تلاش می‌کنیم.

حجت‌الاسلام والمسلمین ایمانی‌پور به جریان مقاومت اسلامی در منطقه اشاره کرد و گفت: اتفاقی که پس از انقلاب اسلامی افتاد و جریانی که در منطقه شکل گرفت، امروز از آن به عنوان «مقاومت اسلامی» یاد می‌شود و فرصت جدیدی برای تقریب مذاهب و همدلی مسلمین جهان است.

رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی با محکومیت جنایات اخیر رژیم غاصب صهیونیستی علیه مردم غزه اظهار کرد: این اقدامات نبرد بین حق و باطل است و رژیم صهیونیستی و حامیانش با توان و قدرت ادعایی خود در مقابل گروه‌های مقاومت نمی‌توانند کاری از پیش ببرند.

وی تأکید کرد: واقعیت آن است که امروز، جنگ روایت‌ها را داریم و هر گروهی تلاش می‌کند تا با روایت دقیق از خود در حوزه اقناع و یا توجیه، اذهان خاکستری را به سمت خود سوق دهد.

ایران پای حمایت از مقاومت اسلامی ایستاده است

حجت‌الاسلام والمسلمین ایمانی‌پور در ادامه، به مسئله اسلام هراسی پرداخت و گفت: اسلام هراسی ناشی از توسعه اسلام است و به منظور مهار اسلام گرایی در جهان پدید آمده است که بالطبع، نشان از اهمیت اسلام دارد.

رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی افزود: اسلام هراسی، مسئله «روایت» را یادآور می‌شود؛ یک روایت این است که اسلام در معرض خطر قرار گرفته و روایت مقابل آن این است که اسلام جهانی می‌شود و دشمنان برای مهار توسعه آن از عنوان «اسلام هراسی» استفاده می‌کنند .

وی تأکید کرد: جمهوری اسلامی ایران به رغم تهدیدها و تحریم‌ها در طول سال‌های پس از انقلاب توانسته به موفقیت‌های بزرگ و خیره کننده‌ای در عرصه‌های بین‌المللی به خصوص تقریب مذاهب و وحدت اسلامی دست یابد و نشان داده پای حمایت از مقاومت اسلامی ایستاده است. تعبیر شهید سلیمانی که می‌گوید: «فرصت‌های ما از دل تهدیدات بیرون می‌آید»، برگرفته از همین موضوع است.

حجت‌الاسلام والمسلمین ایمانی‌پور بر ضرورت توجه به تأکیدات رهبر معظم انقلاب اسلامی در خصوص ادبیات سازی و تولید مفاهیم مقاومت تأکید کرد و گفت: امروز در دل یک پیچ تاریخی مهم حرکت می‌کنیم و آینده جهان معطوف به مقاومت است. امام خامنه‌ای نسبت به ادبیات سازی اشراف بسیاری دارند و لازم است نسبت به ادبیات ایشان شناخت خوبی داشته باشیم.

رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی افزود: جریان مقاومت با ادبیات پیوند خورده و باید به ادبیات سازی و تولید مفاهیم مقاومت بپردازیم، زیرا آثار ادبی ارزشمند و قوی، جنبه‌های مختلف مقاومت را تقویت می‌کند.

وی با ذکر این نکته که لبنانی‌ها به امام خامنه‌ای علاقه عاطفی دارند، گفت: باید این علاقه عاطفی به علاقه معرفتی تبدیل شود و منظومه‌ی فکری حضرت آقا در لبنان تقویت شود.

حجت‌الاسلام والمسلمین ایمانی‌پور در پایان سخنانش، اظهار امیدواری کرد که همکاری‌های فرهنگی بین سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و تجمع علمای مسلمین لبنان گسترش یابد.

فاطمه (س) و هویت زن مسلمان

دشمن چگونه فرصت پیدا کرد که هویت اجتماعی مادی و غربی را به زن اجتماعی جامعه ما دیکته کند و از این راه به جامعه ضربه بزند. وقتی این نگاه متداول شد که زنان حتی با آمادگی و علاقه‌مندی به کار برای اسلام؛ نباید بروز اجتماعی پیدا کنند. القاء نگاه غربی به زن در جامعه و جایگاه این گروه جمعیتی در جامعه درحالی اتفاق افتاده که اسوه زن مسلمان حضرت فاطمه زهرا سلام‌الله علیها است. حضور زنانه و مقتدرانه ایشان هویت زن مسلمان را در جامعه به نمایش می‌گذارد. آن حضرت با ایستادگی در برابرظلم وجور و حضور دلاورانه خود در عرصه عمومی، همچنین حساسیت نسبت به امور پیرامونی که از حق انسانی زن مسلمان ناشی می‌شود، هویت اصیل یک زن مسلمان را به نمایش می‌گذارد و ضرورت اتخاذ سیاست حضور زن و مرد در حوزه عمل سیاسی برای حفظ اصالت آموزه‌های آیین نبوی در همیشه تاریخ را آشکار می‌سازد.

امام رحمت الله علیه و مقام معظم رهبری که خودشان فقیه هستند با تأسی به آن بانوی بزرگوار؛ به نقش زن در جامعه تأکید می‌فرمایند. امام زنان را «رهبر جامعه و انقلاب» می‌دانند. مقام معظم رهبری می‌فرماید: وقتی انقلاب شد نظرات علما درباره حضور زنان در راهپیمایی متفاوت بود؛ اما حضرت امام(ره) فرمودند باید حضور داشته باشند. حتی از امام(ره) پرسیدند حتی اگر شوهرشان راضی نباشد؟ امام فرمود: چون مسئله اسلام است باید بیایند. انقلاب زنان را وارد میدان کرد و با تأسی از بانوان بزرگ اسلام. اینکه زنان می‌توانند حضور اجتماعی و سیاسی داشته باشند و تأثیرگذار باشند.

آیات و روایات بسیاری داریم که به اهتمام به امور مسلمین تأکید دارد چه برای زن و چه برای مرد. مثلاً بیعت زنان را خداوند در قرآن سوره ممتحنه آیه ۱۲ مطرح می‌کند. زنان دست در ظرف آب میزنند و پیامبر هم در آن آب دست میزند. دشمن با تمام نیروهایش به میدان آمده ما هم نمی‌توانیم با نصف جمعیت آرایش جنگی بگیریم. حرکت‌های بزرگ الهی بدون زنان امکان پذیر نیست. انقلاب و جنگ و ادامه مسیر تا کنون موج‌های اجتماعی را زنان ایجاد کردند.

سبک زندگی مادران شهدا نیز با الگوپذیری از حضرت زهرا سلام‌الله علیها بوده است. مادر شهید معماریان که کتاب خاطراتش به چاپ رسیده علاوه بر اینکه همسر و فرزندش را به جبهه فرستاد، خانه‌اش محل هماهنگی‌های کمک‌های مردمی برای جبهه بود. چرا که الگوی او فاطمه س بود که خود را خادم جامعه می‌پنداشتند و با نگرش مطلوب فرهنگی بطور بی‌وقفه به نیازهای جامعه توجه داشتند و بعنوان یک انسان طراح و خلاق عمل کردند. یکجایی مادر و همسری نمونه هستند و در تربیت فرزند در جهت خدمت به اجتماع و مسئولیتی اجتماعی او کوتاهی نمیکنند. در جایی نقش تبیین گری و افشاگری دارند. در جایی مانند یک سیاستمدار مقتدر عمل می‌کنند. در جایی دیگر با رعایت حقوق دیگران رسالت فرهنگی خود را کامل و جامع انجام دادند. حضرت با آن همه، عشق و علاقه‌ای که به عبادت و بندگی خدا دارد، زندگی اجتماعی را بر رهبانیت برتری می‌دهد. می‌خواهد در جامعه باشد، از درد افراد جامعه سر در آورد، به امور مسلمین اهتمام ورزد.

بنابراین آنچه مهم است در حیات اجتماعی

آن حضرت، وجود ضوابط را برای روابط انسانی، بر بی بندوباری و آزادی بی‌قید و شرط ترجیح می‌دهد. یکی از ملاک‌های حضور اجتماعی آن حضرت؛ حفظ عفاف، حجاب ومتانت است که حافظ کرامت وجایگاه حقیقی والای زن است. بنابراین او درمواقع لزوم به فعالیت‌های سیاسی و اجتماعی می‌پرداخت، ولی هرگز از پرده حجاب کامل و عفاف لازم بیرون نرفت و حتی در میدان مبارزه به حجاب کامل و حیای اجتماعی و اخلاقی بسیار مقید بود. ایشان با حضورخویش در اجتماع ضمن به چالش کشیدن باورهای جاهلانه در جهت بازیابی هویت انسانی زن مسلمان گام در مسیری بس سخت و دشوار نهاد.

قسمت سوم

نحوه برخورد با مشکلات

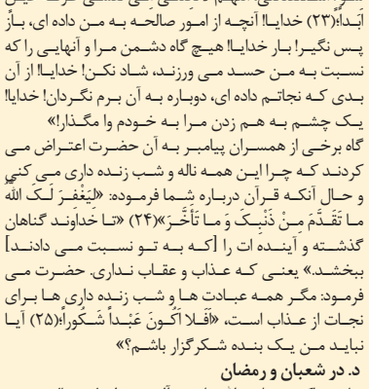

حجت‌الاسلام دکتر مجتبی خندان

* نماز شب در کلام حضرت ختمی مرتبت صلی الله علیه وآله

الف. سفارش به نماز شب و تهجد

۱. پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله در وصیّتش به علی علیه السلام که هرگز نماز شب را ترک نمی کرد، فرمود: «اُوصیکَ فی نَفْسکَ بِخصالٍ فَاحْفَظْها ثُمَّ قالَ اللّهُمَّ اَعِنْهُ... وَ عَلَیْکَ بِصَلوةِ اللَّیْلِ وَ عُلَیْکَ بِصَلوةِ اللَّیْلِ وَ عَلَیْکَ بِصَلوةِ اللَّیْلِ؛(۱۴) تو را به اموری سفارش می کنم، همه را حفظ کن! سپس فرمود: خداوندا! او را [در انجام این سفارشات] یاری کن! تا آنجا که فرمود: بر تو باد به نماز شب! بر تو باد به نماز شب! بر تو باد به نماز شب!»

۲. در جای دیگر فرمود: «خَیْرُکُمْ مَنْ اَطابَ الْکَلامَ وَ اَطْعَمَ الطَعامَ وَ صَلّی بِاللَّیْلِ وَالنّاسُ نِیامٌ؛(۱۵) بهترین شما کسانی هستند که خوش گفتارند، گرسنگان را سیر می کنند و در شب آن هنگام که مردم در خواب اند؛ نماز می خوانند.»

۳. همچنین فرمود: «اَشْرافُ اُمَّتی حَمَلَةُ الْقُرْآنِ وَ اَصْحابُ اللَّیْلِ؛(۱۶) اشراف و بزرگان امّت من حاملان قرآن و شب زنده داران هستند.» و نیز فرمود: «ما زالَ جَبْرَئیلُ یُوصینی بِقیامِ اللَّیْلِ حَتّی ظَنَنْتُ اَنَّ خِیارَ اُمَّتی لَنْ یَنامُوا؛(۱۷) آن قدر جبرئیل درباره نماز شب به من سفارش کرد که گمان بردم نیکان امّت من هرگز نخواهند خوابید.»

۴. و فرمود: «عَلَیْکُمْ بِقیامِ اللَّیْلِ فَاِنَّهُ دَأْبُ الصّالِحینَ قَبْلَکُمْ وَ اِنَّ قِیامَ اللَّیْلِ قُرْبَةٌ اِلَی اللهِ وَ مَنْهاةٌ عَنِ الاِثْمِ؛(۱۸) بر شما باد به برپا داشتن نماز شب! به درستی که نماز شب عادت نیکوکاران قبل از شماست و به راستی که نماز شب نزدیک کننده به خدا و بازدارنده از گناه است.»

ب. پاداش نماز شب

سخنان حضرت در این بخش بیش از آن است که در بخشی از یک مقاله بگنجد، اما به عنوان نمونه، به دو روایت اشاره می شود.

۱. پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله فرمود: «نماز شب وسیله ای است برای خشنودی خدا و دوستی ملائکه. نماز شب سنّت و روش پیامبران و نور معرفت و ریشه ایمان می باشد. بدن را آرامش می دهد و شیطان را خشمگین می کند. سلاحی است علیه دشمنان و وسیله ای است برای اجابت دعا و قبول شدن اعمال. روزی انسان را توسعه می دهد و شفیع بین ملک الموت و نمازگزار می شود. در عالم قبر تا [روز] قیامت زائر نمازگزار خواهد بود. هنگامی که قیامت برپا شود، نماز شب بر سرش سایه می افکند، تاجی بر سر و لباسی بر بدنش می باشد و در قیامت نور پیش رویش و حائل بین او و آتش دوزخ خواهد بود. برای مؤمن حجت او نزد خدا و وسیله سنگینی میزان اعمال و حکم عبور بر صراط و کلید بهشت می باشد؛ زیرا نماز تکبیر و حمد و تسبیح و تمجید و تقدیس و تعظیم و قرائت و دعا... است.»(۱۹)

۲. همچنین آن حضرت فرمودند: «یا عَلیُّ ثَلاثُ فَرِحات لِلْمُؤْمِنِ لُقَی الاِخْوانِ وَالاِفْطارُ مِنَ الصِّیامِ وَالتَّهَجُّدُ مِنْ آخِرِ اللَّیْلِ؛(۲۰) ای علی! سه چیز مایه انبساط خاطر و خوشحالی مؤمن است: دیدار دوستان، افطار کردن از روزه، و عبادت و شب زنده داری در پایان شب.»

تهجد و نماز شب در سیره پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله

الف. قبل از بعثت

چون محیط مکّه کفر اندود بود
هم درون کعبه شرک آلود بود
مصطفی بیرون شدی از آن مکان
رو سوی غارِ حرا در آن زمان
بهر آن که روح را صافی کند
اربعین ها گریه و زاری کند

غار «حرا» نقطه عبادتگاه «امین قریش» بود. او شب ها و روزهای پیش از بعثت و رسالت را در آنجا سپری می کرد و این نقطه دور از غوغای زمان و زمانه را به عنوان عبادتگاه خویش انتخاب کرده بود. تمام ماه رمضان ها را در این نقطه می گذراند و در غیر این ماه نیز ایّامی را در آنجا سپری می کرد و حتی همسر عزیزش می دانست هر گاه حضرت به خانه نیاید، به طور قطع در غار «حراء» مشغول عبادت است و هر موقع کسانی را دنبال او می فرستاد، او را در آن نقطه در حال تفکر و عبادت پیدا می کردند و او پیش از آنکه به مقام نبوت برسد، در باب دو موضوع بیشتر فکر می کرد؛ فکری که برترین عبادت ها بود:

۱. اوراق و صفحات کتاب هستی را بررسی می کرد و در سیمای هر موجودی نور خدا، قدرت خدا و اثر علم او را مشاهده می کرد.

۲. درباره وظیفه سنگینی که می دانست به عهده او قرار خواهد گرفت و همین طور انحطاط و فسادی که جامعه انسانی آن روز را فرا گرفته بود، فکر می کرد. (۲۱)

و سرانجام وحی نیز در همان غارِ حراء بر او نازل گشت و محل عبادت او نقطه آغاز رسالتش شد. آری، عبادت ها و مناجات های شبانه، زمینه ساز رسالت و دریافت وحی گردید.

ب. در جبهه ها

پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله نه تنها در دوران های عادّی و آرام، اهل مناجات و نماز شب بود، بلکه در سخت ترین لحظه ها و درگیری ها نیز مناجات را ترک نمی کرد.

از علی بن ابی طالب علیهما السلام نقل شده است که فرمود: «شبی که فردای آن واقعه بَدْر رُخ داد، باران بارید و مادر زیر درخت و سپرهای خود پناه گرفتیم و رسول خدا صلی الله علیه وآله شب را بیتوته کرد و نماز می خواند و مردم را بر قتال دعوت می کرد و در میان ما تنها مقداد اسب سوار بود. در آن شب به هر کسی نگاه کردم، خفته بود، مگر رسول خدا صلی الله علیه و آله که در زیر درختی نماز می گزارد و گریه می کرد تا اینکه صبح شد.»

ابن کثیر می گوید: «شب جنگ بدر، شب جمعه و شب هفدهم ماه مبارک رمضان سال دوّم هجرت بود و رسول خدا صلی الله علیه و آله آن شب را در کنار درختی نماز می گزارد و در سجده ذکر «یا حَیُّ یا قَیُّومُ» را می گفت و تکرار می کرد.»(۲۲)

ج. در طول شب ها

اُمّ سلمه می گوید: رسول اکرم صلی الله علیه وآله در نیمه شب همیشه این چهار دعا را می خواند و ناله می کرد: «اَللّهُمَّ لاتَنْزِعْ صالِحَ ما اَعْطَیْتَنی اَبَداً، اَللّهُمَّ لاتُشْمِتْ بی عَدُوّاً وَ لا حاسِداً اَبَداً، اَللّهُمَّ لاتَرُدَّنی فی سُوءِ اسْتَنْقَذْتَنی، اَللّهُمَّ لاتَکِلْنی اِلی نَفْسی طَرْفَةَ عَیْنٍ اَبَداً؛(۲۳) خدایا! آنچه از امور صالحه به من داده ای، باز پس نگیر! یار خدایا! هیچ گاه دشمن مرا و آنهایی را که نسبت به من حسد می ورزند، شاد نکن! خدایا! از آن بدی که نجاتم داده ای، دوباره به آن برم نگردان! خدایا! یک چشم به هم زدن مرا به خودم وا مگذار!»

گاه برخی از همسران پیامبر به آن حضرت اعتراض می کردند که چرا این همه ناله و شب زنده داری می کنی و حال آنکه قرآن درباره شما فرموده: «لِیَغْفِرَ لَکَ اللهُ ما تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِکَ وَ ما تَأَخَّرَ»(۲۴) «تا خداوند گناهان گذشته و آینده ات را [که به تو نسبت می دادند] ببخشد.» یعنی که عذاب و عقاب نداری. حضرت می فرمود: مگر همه عبادت ها و شب زنده داری ها برای نجات از عذاب است، «اَفَلا اَکُونَ عَبْداً شَکُوراً؛(۲۵) آیا نباید من یک بنده شکرگزار باشم؟»

د. در شعبان و رمضان

پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله در طول سال تهجد و نماز شب داشت، ولی در ماه شعبان و ماه مبارک رمضان عبادتش اوج می گرفت. در دعای ماه مبارک شعبان می خوانیم: «شَعْبانُ الَّذی حَفَفْتَهُ مِنْکَ بِالرَّحْمَةِ وَ الرِّضْوانِ الَّذی کانَ رَسُولُ اللهِ صلی الله علیه وآله یَدْأَبُ فی صِیامِهِ وَ قِیامِهِ فی لَیالیهِ وَ اَیّامِهِ؛(۲۶) شعبانی که آن را با رحمت و رضوان خود پوشانده ای؛ شعبانی که شیوه رسول خدا صلی الله علیه و آله در آن این بود که شب و روز آن را به قیام [به نماز] و روزه سپری می کرد.»

امّا در ماه مبارک رمضان، مخصوصاً در شبهای قدر، علی الخصوص در دهه سوم ماه مبارک رمضان کاملا بستر خواب را جمع می کرد و به عبادت می پرداخت. حضرت علی علیه السلام در این باره فرموده است: «اَنَّ رَسُولَ اللهِ کانَ یَطْوی فِراشَهُ وَ یَشُدُّ مِئْزَرَهُ فی الْعَشْرِ الاَواخِرِ مِنْ شَهْرِ رَمَضانَ وَ کانَ یُوقِظُ اَهْلَهُ لَیْلَةَ ثَلاثٍ وَ عِشْرینَ وَ کانَ یَنْرُشُ وَجْهَهُ النِّیامَ بِالْماءِ فی تِلْکَ اللَّیْلَةِ؛(۲۷) رسول خداصلی الله علیه وآله آاین چنین] بود که رخت خواب خویش را جمع می کرد و کمربندش را در دهه آخر از ماه رمضان محکم می بست و همیشه این گونه بود که اهل و عیالش را در شب بیست و سوم بیدار نگه می داشت و بر روی خواب رفتگان در آن شب آب می پاشید [تا از درک شب قدر و درک شب زنده داری محروم نشوند].»

حتی در شبهای بارندگی در حالی که مسجد مدینه سقف نداشت، عبادت دیگران را با رفتار خویش وامی داشت که در همان گل و باران بیدار باشند و نماز گزارند.(۲۸)

علی علیه السلام در این زمینه می فرماید: «فَلَمْ یَزَلْ یَعْتَکِفُ فِی الْعَشْرِ الاَواخِرِ مِنْ رَمَضانَ حَتّی تَوَفّاهُ اللهُ؛(۲۹) همیشه در دهه آخر ماه مبارک رمضان در حال اعتکاف بود تا آنکه از دنیا رفت.»

استقبال از ادای دین مرتضی سرهنگی به شهید سلیمانی در بازار نشر

انتشارات خط مقدم چاپ دهم کتاب «نامزد گلوله‌ها» نوشته مرتضی سرهنگی را منتشر و روانه بازار نشر کرد.

انتشارات خط مقدم چاپ دهم کتاب «نامزد گلوله‌ها» نوشته مرتضی سرهنگی را منتشر و روانه بازار نشر کرد.

«نامزدها گلوله‌ها» مسافرت کوتاهی است از صبح قنات ملک پرچشمه تا نیمه‌شب سرد فرودگاه بغداد. ادای دین سرهنگی به کسی که می‌دانیم ترکش‌ها و گلوله‌های بی‌معرفت، سال‌ها دنبال او بودند.مخاطب نامزد گلوله‌ها از سال‌های فرماندهی حاج قاسم در جنگ تحمیلی و حضور او در عملیات‌های مختلف خواهد خواند تا زمانی که حاج قاسم فرمانده سپاه قدس می‌شود و در لبنان و عراق و روزهای پرآشوب سوریه حضور پیدا می‌کند و برای بیرون راندن مسلحین و داعش از خاک این کشور و کشور عراق تلاش می‌کند تا لحظه‌های تاریک فرودگاه بغداد و آن انفجار.

سرهنگی این‌بار به قلم شاخص خودش مهم‌ترین رویدادهای زندگی شهید قاسم سلیمانی را برای مخاطبش روایت کرده است. او در این‌باره می‌گوید: «بعد از این‌همه سال که موهایمان سفید شده است، نوشتم ببینم قد این قلم کوچک و ساده می‌تواند به اندازه‌ی یک نگاه‌تان با دیگران حرف بزند!»

در بخش‌هایی از کتاب «نامزد گلوله‌ها» نوشته «مرتضی سرهنگی» آمده است: چکیده زندگی بعضی از آدم‌ها هم می‌شود «جنگ». کسی مثل حاج قاسم سلیمانی که از همان ۱۳ سالگی نسبت به خانواده آنقدر احساس مسئولیت می‌کند که از روستای قنات ملک راهی کرمان می‌شود تا کار کند و بجنگد برای زندگی و کمک به پدر؛ تا بانک، باغشان را به جای بدهی برندارد. کار کردن از نوجوانی و انجام ورزش‌های زورخانه‌ای و پرورش اندام و کاراته و بعدتر آشنایی با چند نفر از انقلابیون و نشستن پای درس قرآن و منبر روحانیون مؤمن الفبای مبارزه را در وجود حاج قاسم می‌نشاند.

«روزی که پای مردم عادی به کاخ‌های پهلوی دوم باز شد، در کرمان قاسم سلیمانی جزو اولین کسانی بود که برای گرفتن شهربانی وارد ساختمان قدیم آن شد...» «او از آن به بعد آرام و قرار نداشت، صبح‌ها در اداره آب کار می‌کرد و عصرها در ایست بازرسی و گشت‌های شبانه به دوستان مسجدی‌اش در کمیته کمک می‌کرد.

کمی بعد به عضویت افتخاری سپاه پاسداران انقلاب اسلامی درآمد تا بتواند برای سرپا ماندن انقلاب بیشتر کار کند... «به یاد روزی افتاد که مسئول گزینش سپاه، او را به علت موهای بلند فرفری، پیراهن آستین‌کوتاه و سگک بزرگ کمربندش نپذیرفته بود...»

سوران ایل، کاخ‌های بی‌دیوار، کاشی‌های لاجوردی، سایه‌های غریبه، زخم کرخه، خرمشهر نه محمره، آب‌های آرام هور، باتلاق پنج‌شیر، ویرانی دوقلوها، عروس تنها، سرب گداخته، پسر ابوشاکر، سفر از جمله عناوین و سرفصل‌های این کتاب هستند.

انتشارات خط مقدم چاپ دهم این کتاب را در ۱۰۸ صفحه به قیمت ۹۰ هزار تومان منتشر و روانه بازار نشر کرده است.